

جایگاه حق حبس زوجه در نظام حقوقی ایران

(تاریخ دریافت ۱۳۹۷/۰۲/۱۵، تاریخ تصویب ۱۳۹۷/۰۶/۱۵)

شایان رضائی

پژوهشگر و دانشجوی کارشناسی ارشد حقوق خصوصی دانشگاه علامه طباطبائی (ره)

چکیده

از دیرباز محاکم در خصوص قلمرو حق حبس زوجه اختلاف نظر داشتند و نظر اکثر محاکم بر این مبنا بود که فقط تمکین خاص، مسقط حق حبس زوجه است؛ فی الواقع این نظر برگرفته از نظرات مشهور فقها راجع به نحوه سقوط حق حبس بود. اما به موجب رای وحدت رویه ۷۱۸ دیوانعالی کشور، که دامنه حق حبس زوجه را به مطلق وظائف زناشویی گسترش می‌دهد، باید قائل به این شویم که صرف تمکین عام مسقط حق حبس در نکاح است؛ چرا که به موجب این رای مقصود از کلمه وظائف در مواد ۱۰۸۵ و ۱۰۸۶ مطلق وظائف زناشویی است. و باتوجه به گستره وسیع موارد تمکین عام فرض نکاح بدون تمکین عام بسیار سخت است. بنابراین باتوجه به لازم‌الاتباع بودن رای وحدت رویه باید قائل به این شویم که اختلافات بین محاکم پایان یافته است و تمکین عام مسقط حق حبس زوجه است؛ اما با این وجود، بازهم اکثر محاکم بر طبق روال گذشته رای می‌دهند و تمکین خاص را مسقط حق حبس می‌دانند. در این نوشته سعی شده است ابتدا مفاهیم مرتبط با حق حبس زوجه روشن شود و پس از آن به بررسی ادله حجیت این حق در نکاح می‌پردازیم و این موضوع را مورد بررسی قرار می‌دهیم که آیا این حق با مبانی و اهداف نکاح همخوانی دارد و سپس به بررسی رای وحدت رویه ۷۱۸ دیوانعالی کشور و تفسیر آن می‌پردازیم، که تفسیر صحیح این رای موجب می‌شود که قائل شویم که فی الواقع حق حبس زوجه از نظام حقوقی خانواده پاک شده است.

واژگان کلیدی: حق حبس زوجه، تمکین خاص، تمکین عام، عسر و حرج

